

BILTEN UKPS
broj 2 – februar 2013.

*Penzije zaslužnim umetnicima dovele su
do naglog buđenja nacionalne svesti.*
(Zoran Božović)

U Padaniji ni prosidba ni prosudba ne ide bez prasidbe i pra-sećanja prizvanih gatanjem u pleće praseće. Ali ubuduće tako biti neće. U postprasadnom zatišju prispeo, Boingom 777, pravi emiratni šaik, rad da Padanike nauči navodnjavanju uvelih nada kap po kap, pretvaranju prašume propisa u pustinju i razlikovanju Abu Dabija od Dubaija. Sve to, začinjeno tvrdom verom o gomili mekih kredita, Padanicima jemči skok s magarca na kamilu i potiranje kletve B. Kostića, lokalnog proroka Čemer-Vrleti, da će svi odreda, uključiv crnoberzijance, mljackati korenje sa vegetarijancima. **ЊЊЊ** On, Kene, kenozoički progonitelj lopova, plaćen da seli dvorac sa kolubarskih kopova. Dogovoreno da nagaravljeni rudari plate ceh za taj Kenetov peh. **ЊЊЊ** Rome i Srbe zbližio *mamoorlook* – Vasilica i Србиан Њу Јиер slavljени u isti dan. **ЊЊЊ** Petnaestog dana prvog meseca Sr. i Hr. Premijeri ukrstili istorijske datosti: zapadni Trpimir versus istočnog Mutimira za sad nerešeno **ЊЊЊ** Zrakomlatom sletela na smrt prepadnuta Odri Tatu, a potom, na Bogojavljenje, s neba sišla da joj se priključi i Monika Beluči. Ončas ih saleteli Em Kus i Mi Do, majstori agresivnog gostoprimstva i forsiranog kljukanja anoreksičnih akterki (pogača, so i čokanjče-dekustacija za krvožilni sustav, Mokra gora za ten, Mećavnik za rumenilo). U maju, kad ružiseri cvetaju, podvrgnuće italo-divu peglanju jezičkih bora u kur-salonu Ravna gora. Vodiće je iz Drvengrada u Kamengrad, a možda i u Baš-Dodikov Gvozdengrad. **ЊЊЊ** Ubiše se od krštavanja škola i ulica Imenom umlaćenog trebinjskog mladića Srđana Aleksića, pa ne stižu da potraže njegove ubice. **ЊЊЊ** U trećoj trećini prvog meseca godine baksuznog broja došlo do koškanja, teških reči i lakog šaketanja – udario nogometaš na košarkaša. Stvar se zategla, ali se javnost slegla da se sve ispegla. Otad je „Dža ili bu“ zamenjeno sa „Dža ili Čo“, a sportske paše paze na zvezdaše – da opet ne prekardaše. **ЊЊЊ** Oglasio se i *Ćale nazionale*, nabeđeni Otac na(ra)cije, brižni inicijator mladokadrovske sanacije. Mladi odbrusili: Da ih lažni tata nipošto ne svojata. **ЊЊЊ** Preci bili pri izreci „Do Soluna dva somuna“. Потомци ћорају старо за ново и половно за пловно: Београд-Тесалоники постаће канал Molto Grande Велики“. **ЊЊЊ** Gasifikacija u toku, naciifikacija u skoku. Najveћа brigа: Како добити датум о року. **ЊЊЊ** Belolističarke sad su barjaktarke protivničke barke. **ЊЊЊ** Čoban oterao Vuka. Ovce odahnule. Jaganjci utihnuli. **ЊЊЊ** G-đu Mesarović, kao neustavnu namesnicu Kasapcionog suda, kazneno-popravni pravednici sveli na mesni narezak iz konzerve. To mora da je maslo onog Matijevića. **ЊЊЊ** **Лејтест њуз:** Polećela dva vrana Gorana / s Mlečnog puta, kosmičke magline / glasno grakću da vimena kravlja / nisu više izvorište zdravlja.

Ž. K-P.

TRIBINA – Poetski amanet Vilijama Blejka

U petak, 8. februara 2013. godine, održana je književno-prevodilačka tribina „Poetski amanet Vilijama Blejka“ na kojoj su učestvovali **Bojan Belić**, **Nikola Živanović**, **Branislava Miladinov** i **Nikola Šuica**.

Вилијам Блејк

ОСТРВО НА МЕСЕЦУ

Povod za tribinu posvećenu Blejkovom pesničkom i likovnom stvaralaštvu je pesnička knjiga, izbor iz poezije Vilijama Blejka, „Ostrvo na mesecu“, u prevodu Bojana Belića, koji je 2012. godine dobio nagradu „Miloš Đurić“ za prevod ovog dela (Paideia, 2012).

Bojan Belić je istako da je želeo da predstavi Blejkove pesme i kraće poeme koji nisu prevedene na srpski, pesme iz rukopisa i pisama među kojima su neke od najznačajnijih pesama iz zbirke „Pesme nevinosti i iskustva“ i većinu epigrama i gnoma koje pokazuju Blejkov satirično-kritičarski duh, do sada nepoznat ovdašnjem čitocu.

Gosti su govorili o vizionarskoj poeziji Vilijama Blejka, odnosu umetnosti i religije, umetnosti i politike u njegovoj poeziji i slikarstvu, pesnikovom odnosu prema manihejskom nasleđu i Blejkovoj kosmogoniji.

Posebnu pažnju gosti su posvetili Blejkovoj kritici prosvetiteljstva koju je pesnik izrazio u poemi, crtežu, jetkom epigramu i komentarima na marginama Lavatara, Svedenborga.

Posetioci su imali priliku da čuju i Blejkove pesme u kojima se nalaze njegove najdublje vizije, u sjajnoj interpretaciji pesnika i prevodioca Bojana Belića.

M.Đ.

JAVNA REAGOVANJA UKPS

Krajem januara, posle završetka rada Komisije za dodelu posebnih priznanja za izuzetan doprinos nacionalnoj kulturi, koja književnim prevodiocima nije dodelila nijedno priznanje, jer je član komisije Živorad Ajdačić javno izjavio da književno prevođenje nije umetnost (u emisiji II pr. Radio Beograda i u dnevnom listu *Politika*), reagovali su Upravni odbor UKPS, saopštenjem objavljenim u *Politici* 25. januara 2013. i predsednik UKPS Miloš Konstantinović u kulturnom dodatku *Politike* 26. januara i 9. februara 2013.

Saopštenje Udruženja književnih prevodilaca Srbije

U Politici je 14. januara. 2013. godine na naslovnoj strani objavljena izjava Živorada Ajdačića o tome da bi trebalo preispitati da li je prevodilaštvo umetnost. Ovakva izjava ne bi zasluživala nikakav komentar da ne potiče od člana komisije za dodelu priznanja za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi, dakle od čoveka od koga bi se očekivalo da poznaje neke elementarne istine iz oblasti kulture, iz oblasti u kojoj mu je Ministarstvo kulture i informisanja dalo mandat da odlučuje o tome čiji je doprinos dovoljno velik da bi mu država dodelila posebno priznanje u vidu doživotne novčane naknade.

Zbog toga Udruženje književnih prevodilaca Srbije smatra svojom dužnošću da podseti i javnost i davaoca izjave, ali i Ministarstvo, koje ga je imenovalo za člana komisije, na te elementarne istine. Pre svega, književno prevođenje je definisano kao umetnost u okviru teorije književnosti, dakle u okviru jedine discipline koja je u stanju da dâ merodavan sud o tom pitanju. Takođe treba napomenuti da bez književnog prevođenja ne bi postojala svetska književnost, pošto bi govornici određenog jezika bili osuđeni i ograničeni isključivo na dela pisana na jeziku koji poznaju. A tvrdnja da celokupna svetska književnost nije umetnost zbog toga što se zasniva na prevodima je, blago rečeno, apsurdna. I najzad – hrišćanska civilizacija počiva na dva prevoda jedne knjige. Pri čemu je jedan od tih prevoda književno remek delo koje po svojoj estetskoj vrednosti i umetničkom dometu nadaleko prevazilazi sopstveni izvornik.

Prema tome, kada izjavljuje da bi trebalo preispitati umetničku vrednost književnog prevođenja, član komisije za dodelu priznanja za vrhunski doprinos nacionalnoj kulturi diskredituje i svoju poziciju kao člana pomenute komisije, jer pokazuje da ne poznaje elementarne činjenice iz oblasti te iste kulture u okviru koje treba da procenjuje koliki je čiji doprinos, i Ministarstvo, koje postavlja evidentno nekulturnog čoveka da procenjuje doprinose u okviru kulture, i sam list Politiku, koji njegovoj izjavi, koja ne zaslužuje da dobije javni prostor, pridaje toliku važnost da je stavlja na naslovnu stranicu.

Treba napomenuti i to da je zakonodavac, koji očigledno poznaje oblast koju zakonski uređuje, i u novom Zakonu o kulturi i u starom Zakonu o obavljanju umetničke delatnosti prepoznao književno prevođenje kao umetničku delatnost i dodelio mu odgovarajući status.

Udruženje književnih prevodilaca Srbije izražava zabrinutost povodom postavljanja na odgovorna mesta nekompetentnih ljudi i davanja prava tim ljudima da odlučuju o nečemu što oni očigledno nisu u stanju da razumeju, zbog čega je njihov sud o tome o čemu odlučuju i za šta imaju mandat da odlučuju – nužno invalidan.

Beograd, 17. januar 2013.

Upravni odbor UKPS

Ко руши националну културу?

Врло ми је драго да је г. Ајдачић препознао себе у чланку „Србија разговара – важно је имати слуха“, препознао своје уши пажљивог слушаоца. Уши има, уста нема, то је врхунац врлине „радника у култури“ његовог времена. Проблем је у томе што он покушава да то своје време продужи у наше време, а још већи, што му то полази за руком.

Г. Ајдачић је осамдесетих година прошлог века режирао МЕСАМ (Међународни сајам музике), који је био главни инструмент популаризације турбо-фолка, фестивал који је у Центру Сава лансирао Весну Змијанац, Зорицу Брунцлик, Халида Бешлића и хит *Нећу нећу дијаманте*, Светлану Величковић и хит - *То Мики, то*. Никакве везе нема *То* са народном музиком, и зато је г. Ајдачић тај који руши националну културу, на најужаснији начин, остављајући *То* љубре будућим генерацијама. Други који су тако зарађивали новац макар имају толико пристојности да у јавним наступима не показују своје необразовање, а промотер Халида Бешлића допушта себи да став да превођење није уметност изнесе не само у разговору за новине, већ и у радио-емисији.

Врло ми је драго што сам га инспирисао да напише чланак објављен прошле суботе, и тиме удвостручи своју библиографију. И онај један чланак који је написао у животу пре тога био је довољан да буде примљен у Удружење књижевника Србије. То је зато што је добар човек, а не зато што располаже новцем српских пореских обавезника, новцем који дели као папа индугенције. Г. Ајдачић свечано додељује сваке године Вукову награду, и како он сам каже у разговору поводом доделе у једном београдском листу: *Лауреати ове награде имају изузетан пролаз у разним именованима и категоризацијама стваралаштва и уметности. Приликом одлучивања о додели националног признања за врхунски допринос култури Србије, тзв. националне пензије, добитници Вукове награде су на листи приоритета.* Најважније је имати „пролаз“, и сада је јасније читаоцима зашто је г. Ајдачић примљен у Удружење књижевника Србије са једним чланком. Мајстор *пролаза, именовања, категоризација* се чак јавно хвали својом моћи и утицајем на судбине писаца, сликара, преводилаца, уметника.

Није чудо што г. Ајдачић за моје преведене књиге није чуо, то је зато што не чита књиге, па чак не зна ни за каталоге библиотека у којима се преко интернета лако може видети шта је ко писао, преводио. Ја понешто јесам, он баш ништа није.

Г. Ајдачић, благо речено, дезинформише јавност тврдећи да је ипак један преводилац добио признање за посебан допринос, г. Хроњец. Г. Хроњец је песник, и у том својству је и добио национално признање. Од четири стотине библиографских јединица господина Хроњеца, преводи чине четири, ако је каталог комплетан, што не смањује његове заслуге за српску културу.

Г. Ајдачић каже да није чуо за моје име. За мене представља посебну част када то долази из његових уста. Вели да г. Волк има два доктората и да је написао шездесет књига. Колико год да је г. Волк написао књига и имао доктората, то нису књиге и докторати г. Ајдачића. Књиге су заразне само ако се читају.

Особина овог „радника у култури“, осим што за културу никада ништа није учинио, јесте да подмеће. Није г. Ајдачић Сабор у Гучи. Г. Ајдачић је само од Гуче узимао хонораре за „режију“, што је било мито за послушне „раднике у култури“ последњих шездесет година. Он није Сабор у Гучи, он се само од Сабора окористио. Јесу ли биле добро плаћене режије Сабора у Гучи, Универзијаде, Олимпијаде? МЕСАМ-а? Није то новац био за режију, већ за „режију“. Ону у којој више у Србији нема ћирилице, ону у којој је затворен Народни музеј, а широк пут отворен Цецама и Халидима, широк пут који води до дна, до ђубришта.

Зато је г. Ајдачић тај који руши националну културу.

Такви „радници у култури“ велемајстори су у подметању – нисам ја имао примедбе ни на Сабор у Гучи, нити на састав Комисије која разматра ко је подобан а ко не за доделу посебних признања за допринос у култури и уметности. Подмећући ми да сам против Сабора у Гучи и Комисије, он своје незнање, потпуно одсуство било каквог, па и најмањег дела, своју злоупотребу хоће да сакрије иза знамените манифестације коју су основали, између осталих, Бранко. В. Радичевић, песник, и наш етномузиколог Драгослав Девих. Он хоће своје незнање да сакрије иза одличне виолине г. Колунције, који чини част својим присуством тој Комисији, баш за разлику од г. Ајдачића. Али залуд подметање. Уши вире. Није виолина контрабас па да сакрије такве уши. То испод ушију, у њиховом корену јесте мали службеник, оне израњају, као код сваког пажљивог слушаоца, поузданог апаратчика, човека који политичком естаблишменту никада није правио проблеме. Вичном сплеткама, њему је дозвољено да о култури одлучује, уместо да седи у редакцији таблоида који објављује обнажене фотографије силиконских „певаљки“ турбо-фолка.

Г. Ајдачићу је омогућено да разара институције културе, ниподаштава Удружење књижевних преводилаца Србије, једно од најугледнијих у Европи, чији су чланови за више од шездесет година постојања Удружења учинили доступним српској публици десетине хиљада најбољих романа, приповедака песама, драма, филозофских и других текстова, преведећи са свих светских језика.

Милош Константиновић

PRESTIŽNA NAGRADA DODELJENA MILANU ČOLIĆU

Članu UKPS Milanu Čoliću, prevodiocu sa ruskog, češkog i nemačkog jezika (i našem članu od godine 1956.) 8. februara ove godine uručena je nagrada „F.A.Zah“. Nagrada je imenovanom dodeljena na svečani način za sve objavljene prevode sa češkog jezika, posebno za prevod „Antologije češke priče“ objavljene u Somboru 2010. godine, kao i za razvoj češko-srpskih odnosa.

Nagrada se sastoji od: apstraktne figurine u mesingu koja predstavlja Františka Aleksandra Zaha, svečane diplome i još nekih sitnica, pa između ostalog i „signalnog primerka“ knjige „Česi u Srbiji i Crnoj gori i Česi u Šumadiji“, autora Nenada Karamijalkovića.

Uručivanju nagrade prisustvovala je osmočlana delegacija Južnomoravske pokrajine Češke (glavni grad Brno), kao i četrdesetak gostiju iz Sombora.

Ime Františka Aleksandra Zaha, generala srpske armije i načelnika generalštaba srpske armije (od 1875. godine), osnivača topolivnice i fabrike tekstila (za potrebe srpske armije) u Kragujevcu, najtešnje je vezano za razvoj češko-južnoslovenskih odnosa.

Njegovo je ime – na žalost! – skoro nepoznato našoj javnosti, ali se dosta često, pa i dosta detaljno spominje u istorijskoj literaturi.

PREMINULA CVETA KOTEVSKA

Udruženje je ostalo bez još jednog svog uglednog dugogodišnjeg člana. U Beogradu je preminula Cveta Kotevska, dobitnica Nagrade za životno delo UKPS, dugogodišnja urednica u izd. preduzeću Narodna knjiga. Sahranjena je 27. februara na Novom groblju.

37. BEOGRADSKI PREVODILAČKI SUSRETI

Kao i svake godine, Udruženje književnih prevodilaca Srbije organizuje Beogradske prevodilačke susrete, koji će ove godine biti 37. po redu i održaće se od **23. do 26. maja 2013.** godine. Ovogodišnji susreti održavaju se pod sloganom **SAMO JE NAJBOLJE DOVOLJNO DOBRO**, a jedinstvena tema oko koje ćemo se okupiti biće *Prevesti dobro loše i loše dobro*. Razgovaraćemo o tome kako gledamo na sopstveni rad, kako ocenjujemo ono što smo postigli, kako to ocenjuju drugi. Mogu li se odrediti pravila kako se prevode književna dela, kako se i na osnovu čega ocenjuju prevodi?

Kao i prošle godine, i ove godine ćemo za jednim okruglim stolom okupiti prevodioce jednog domaćeg pisca. To će ovoga puta biti **Goran Petrović**, koji će takođe učestvovati u razgovoru.

Učešće na Susretima već su potvrdili mnogi gosti iz inostranstva, a očekujemo da ćete se i vi, naši članovi, ove godine okupiti u većem broju i sa vašim kolegama iz inostranstva razmeniti ideje i iskustva u nekoj od živih diskusija za planiranim okruglim stolovima.

V.S.